

Lausunto

14.01.2025

Asia: VN/28596/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Millaisia näkemyksiä teillä on selvitetyn henkilöllisyyden muutosten osalta?

-

Millaisia näkemyksiä teillä on kansallisen turvallisuuden osalta?

-

Millaisia näkemyksiä teillä on nuhteettomuusedellytyksen muutoksista?

-

Millaisia näkemyksiä teillä on toimeentuloedellytyksen muutoksista?

Ulkoministeriön puolisoyhdistys ULPU ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kansalaisuuslain muuttamisesta, diaarinumero VN/28596/2023

Ulkoministeriön puolisoyhdistys ULPU ry esittää, että lakiesityksessä huomioitaisiin ulkoministeriön työntekijöiden puolisojen asema, joka tunnistettiin myös kansalaisuuslain muutoksen ensimmäisessä vaiheessa. Puolisoilla ja perheillä on tärkeä merkitys niin virkahenkilöpuolisoiden kuin koko ulkoministeriön työlle, joten nyt käsittelyssä olevalla lakiesityksellä ei pidä luoda perheille esteitä ulkomaankomennuksille lähtöön tai aiheuttaa ristiriitaa aiemmin hyväksytyyn lakiesitykseen (1. vaihe, 5.7.2024/474) kanssa.

ULPY ry:n näkökulmasta esityksen ongelmallisin kohta on esitetty muutos toimeentuloedellytykseen (17a§, Toimeentulon osoittaminen), jonka mukaan kansalaisuuden hakija ei ole viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana saanut turvautua työttömyysetuuteen tai toimeentulotukeen 3kk pidempään. Tämä rajoitus asettaisi merkittävän haitan ulkoministeriön työntekijöiden puolisoille kansalaisuuden

hakemiseen erityisesti heidän palatessaan komennukselta Suomeen, ja se voi myös muodostaa perheelle esteen seuraaville ulkomaankomennuksille lähtöön.

On huomattava, että komennukselta palaava puoliso on saattanut olla useita vuosia kokonaan poissa työelämästä tai Suomen työmarkkinoilta, eikä uudelleen integroituminen työmarkkinoille tapahdu nopeasti. Erityisen hidasta se on niille puolisoille, joilla on kansalaisuus muusta kuin EU-maasta ja joilla voi kestää kauan, ennen kuin työnhaku on edes laillisesti mahdollista. Lisäksi työmarkkinoille paluun jälkeenkin todennäköisyys tuleville ulkomaankomennuksille lähtöön voi heikentää puolisoiden työllistymistä ja näin edelleen viivästyttää kansalaisuuden hakemista, jos toimeentulorajoitus koskee heitä.

ULPU ry muistuttaa, että kansalaisuuslain muutoksen 1. vaiheessa hyväksyttiin poikkeus (22a§, 5.7.2024/474), jonka mukaan henkilö, jonka puoliso on Suomen kansalainen ja työskentelee valtion diplomaattisen edustuston, siihen rinnastettavan muun edustuston tai lähetetyn konsulinviraston palveluksessa, voi saada Suomen kansalaisuuden kahden vuoden asumisajan perusteella.

Nyt käsittelyssä olevan lakiesityksen 17a§ uhkaa mitätöidä tämän poikkeuksen vaikutuksen monien puolisoiden kohdalla tai vähintään synnyttää merkittävän viiveen kansalaisuuden hakemiselle. Siksi se luo ristiriidan kansalaisuuslain muutoksen 1. ja 2. vaiheen välille ja voi vaikeuttaa ulkoministeriön toimintaa ulkomaanedustuksen paikkojen täytön osalta.

Tämän välttämiseksi ja sen takaamiseksi, että Suomen asioita voidaan ulkomaille valita hoitamaan siihen parhaiten soveltuvat henkilöt ja että laki mahdollistaa kansalaisuuden saamisen ulkoministeriön työntekijöiden puolisoille ilman merkittäviä kielteisiä vaikutuksia Suomen ulkomaanedustukseen, ULPU ry esittää seuraavaa muutosta:

Lakiesitykseen tehdään lisäys, jonka mukaan pykälän 17a sisältämä 3kk rajoitus ei ulotu niihin ulkoministeriön työntekijöiden puolisoihin, joita koskee 5.7.2024/474 22a§:ssa mainittu poikkeus. Tai vaihtoehtoisesti, että kyseisessä poikkeuksessa määriteltyjen henkilöiden puolisoasema rinnastettaisiin nyt käsittelyssä olevan lakiesityksen 17a§:ssa mainittuun erittäin painavaan syyhyn, jonka perusteella kolmen kuukauden rajoituksesta voidaan poiketa.

Edellä mainittujen perustelujen lisäksi muutoksella taattaisiin tasa-arvoinen kohtelu ulkoministeriön työntekijöiden puolisoiden kesken ja ehkäistäisiin esimerkiksi puolison alkuperäisen kansalaisuuden tai perheen komennushistorian vaikutus siihen, kenellä on mahdollisuus hakea Suomen kansalaisuutta ja kenellä ei.

On myös huomattava, että ulkoministeriön työntekijöiden puolisoilla ei voida olettaa olevan toimeentulovaikeuksia tai että heidän kotoutumisessaan olisi muutoinkaan odotettavissa ongelmia. Ehdottamamme poikkeus koskee myös lukumääräisesti pientä joukkoa.

Helsingissä 14.1.2025,

Liudmila Helanterä

ULPU ry:n puheenjohtaja

Millaisia näkemyksiä teillä on kansalaisuuden menettämisen muutoksista?

-

Millaisia näkemyksiä teillä on esitysluonnoksen vaikutuksista?

-

Tähän voitte kirjoittaa muita mahdollisia näkemyksiänne

-

Mäkilä Kimmo

Helanterä Liudmila
Ulkoministeriön puoliso yhdistys ULPU ry